

Тема 1. Въведение в телекомуникациите – основни понятия, термини и дефиниции. Телекомуникационна система – основни компоненти. Телекомуникационна мрежа

Да комуникирам означава да обменям информация, да общувам, т.е. „комуникация” е всяко общуване, вкл. журналистика, обучение, PR и др.

Tele (гръцки) означава от разстояние.

Телекомуникация е общуване (комуникация) от разстояние с помощта на технически средства.

Информация се нарича всяка съвкупност от сведения за някаква физическа система.

Съобщение се нарича материалната форма на представяне на тази съвкупност от сведения, напр. говор, музика, текст, изображения (подвижни и неподвижни), цифрови данни.

Съобщенията в телекомуникациите се пренасят от **сигнали** (електрически или оптични). **Сигнал** се нарича променяща се във времето (в такт със съобщението) **физическа величина**, напр. електрическо напрежение или ток, интензивност на светлина, звуково налягане.

Сигналите в телекомуникациите са **електрически** или **оптични**, защото се разпространяват изключително бързо (скорости близки до тази на светлината).

Телекомуникационна техника (телекомуникации, telecommunications) се нарича съвкупността от технически средства, осигуряващи предаване на информация (съобщения) на разстояние (срещу съответно заплащане :>)). Това по същество е **бизнес за предоставяне на услуги** (services) на клиенти (customers) и абонати (subscribers).

Други наименования: Съобщителна техника, Съобщения (Communications), Комуникации, Електрически съобщения (Електросвръзъ).

В много езици под комуникации в градоустройството се нарича цялата подземна и надземна инфраструктура (пътища, водоснабдителни и канализационни системи, газификация и телекомуникации).

Част от инженерите по телекомуникации са заети в друга сфера (не услуги) – **телекомуникационната индустрия**, разработваща и произвеждаща оборудване за телекомуникациите. Тя е на трето място сред десетте технически области, изискващи високи технологии.

Масовото проникване на телекомуникациите във всички области на човешката дейност, вкл. и в бита, изискват сравнително висока телекомуникационна грамотност от всички, особено от техническите лица. Настоящият курс има за цел да осигури такава грамотност на бъдещите електроинженери.

Телекомуникационната система включва и източника и получателя на съобщението, които може да не са технически съоръжения, а напр. хора.

Телекомуникационен канал се нарича телекомуникационната система без източника и получателя на съобщението, т.е. само техническата част.

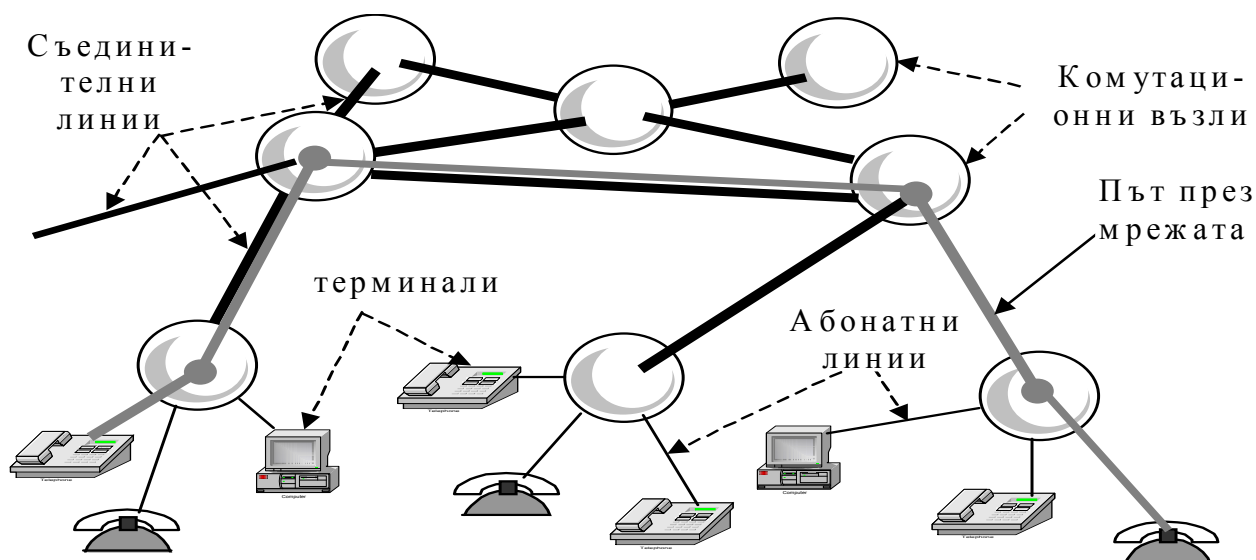
Системата от Слайд 2 е **еднопосочна (симплексна) – simplex (Sx-systems)**. Типични симплексни са радио и телевизионните разпръсквателни системи (кабелни и ефирни)

Реалните телекомуникационни системи за граждански системи са **безусловно двупосочни (дуплексни) – duplex (Dx- or Fdx-systems)**. Типични дуплексни са телефонните системи.

Някои служебни системи (напр. в армията) са условно двупосочни (с редуване) – в даден момент се предава само в една от посоките. Те се наричат **полудуплексни – half-duplex (HDx-systems)** и при тях се изисква строго спазване на дисциплина на ползването.

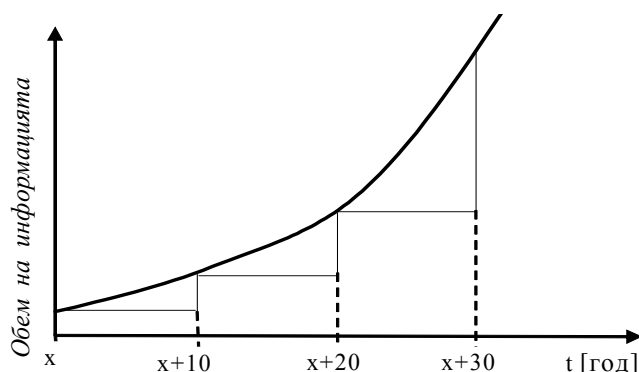
ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОННА МРЕЖА

Съвкупност от голям брой комуникационни системи, свързващи много (често милиони) абонати, споделящи множество общи (групови) съоръжения (преносни среди, комутационни и мултиплексни системи) и работещи съгласно строги правила и протоколи.

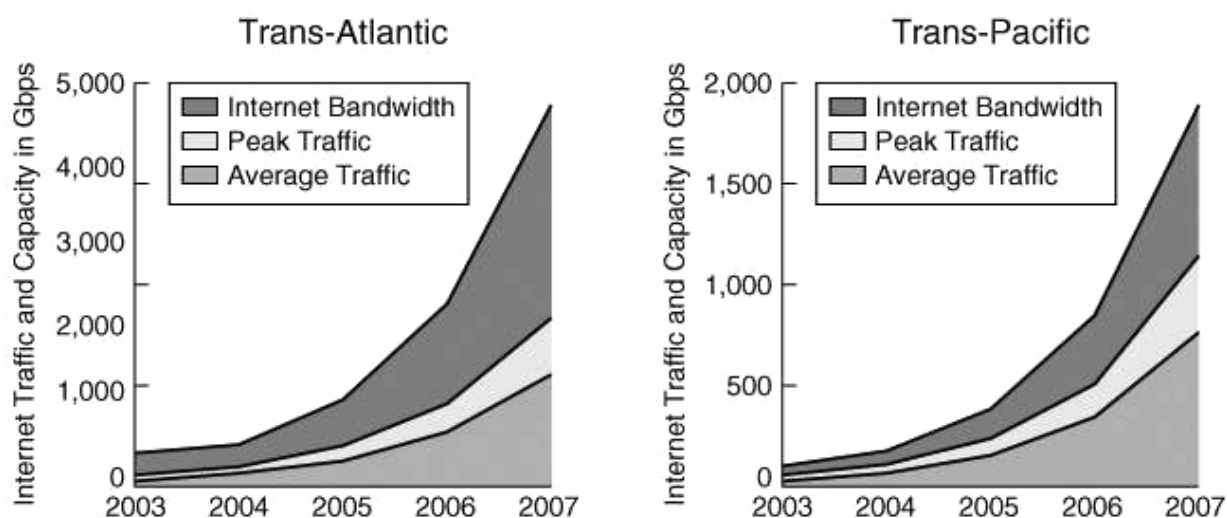

Видове мрежи: телефонни, за предаване на данни, бизнес-мрежи, ISDN, BISDN, локални компютърни мрежи, Internet (WWW), клетъчни мрежи за мобилни комуникации, сензорни мрежи и др.

Счита се, че обемът на информацията, която човечеството създава и управлява, се удвоява на всеки десет години

Телекомуникациите напоследък далече не влизат в това правило. Вече има удвояване всяка година.

Показателен е примерът при домашните абонати на Интернет. Преди 5 години използвахме дайъл-ъп модеми по телефонна линия със скорости 20-50 kbit/s. Сега всички имаме достъп от 0.2 до 20 Mbit/s.

При предаване на 4 bit на Херц, пропускателната способност на едно оптично влакно е около 120 Tbit/s ($120 \cdot 10^{12} = 1,2 \cdot 10^{14}$ bit/s). Ако се екстраполира нарастването на обема информация, ще се окаже, че към 2010 год. всеки рутър ще трябва да обработва сигнали с общ дебит от 120 Tbit/s, т.е. до всеки рутър трябва да достига оптично влакно с абсолютно запълнен капацитет. По-нататъшната екстраполация показва, че към 2030-2050 г. до всеки рутър ще достига трафик от над 1 Ybit/s (Yottabit/s), т.е. $1 \cdot 10^{24}$ bit/s. За да се пренесе той, ще са нужни $1 \cdot 10^{24} / 1,2 \cdot 10^{14} \approx 10^{10}$ оптични влакна. Тези 10 милиарда влакна, всяко с диаметър около 1 mm, се побират в кабел с диаметър доста по-голям от този на тунела на метрото в София. И такъв кабел трябва да достига до всеки рутър!!!

Това е една от най-големите кризи, пред които са изправени телекомуникациите и информатиката. За първи път не съществува отговор как ще се предават и как ще се обработват такива колосални обеми информация.